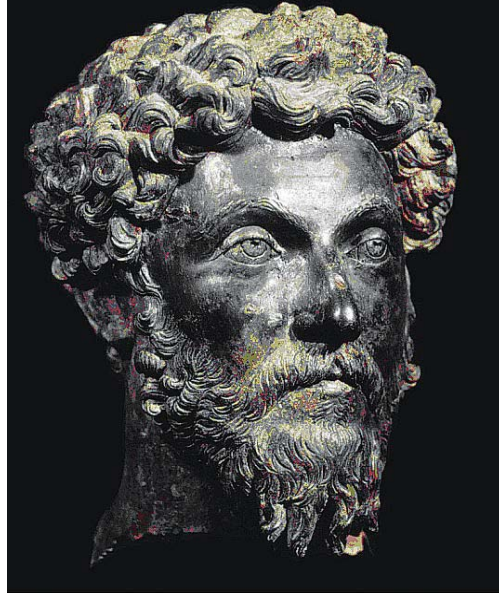

Ki nem álmodozott gyermekként arról, hogy egy ásóval a kezében megtalálja Attila sírját, vagy bebizonyítva az öregek meséinek igazát, titkos kincsekkel lesz gazdagabb, és világraszóló felfedezése bejárja a sajtót? Sokaknak megadatik, hogy a világ nagyvárosainak bámulatos gyűjteményeit megtekintse, és tegye mindeki a szívére a kezét, bizony gyakran úgy véljük, hogy a mi kincseink nem érhetnek fel azokkal az értékekkel. Pedig ez távolról sem igaz, és ennek igazolására elég felkeresnünk Pécsen a Janus Pannonius Múzeum régészeti kiállítását. A gyűjtemény számos olyan – nálunk érdemtelenül kevésbé ismert – kincs-csel büszkélkedhet, amelyet bárhol a világon szívesen látnának. Ezek közül most hármat mutatunk be.

A MARCUS AURELIUST ÁBRÁZOLÓ BRONZ SZOBORFEJ
DUNASZÉKCSŐN KERÜLT NAPVILÁGRA

A rejtőzködő múlt: Kincsek a föld mélyén

A Dél-Dunántúl viharos történelme mostohán bánt a hajdanán itt élt emberek hagyatékával, épületeik eltűntek, sírjaikat kirabolták, csontjaikat szétszórták. Ennek ellenére az őskortól kezdve maradtak fenn az emlékek, amelyek a Krisztus születése körüli időktől, a terület római megszállásától kezdve megszáporodtak. Pécs késő római építményei mindenki előtt ismertek, és mára az is világossá vált, hogy ezek nem provinciális alkotások. Ugyanez elmondható a Dunaszekcső (latin nevén Lugio) területén előbukkant, Marcus Aureliust (121–180) ábrázoló szoborfejről, amelyet 1974-ben találtak meg földmunka közben. Mivel addig csupán két, a császárt ábrázoló bronzszobor volt ismert, a lelet (e valamikor a 2. század idején, az Itália vagy az egyik keleti provincia művészi műhelyéből származó portré) az egész Római Birodalom egyik kiemelkedő művészeti emlékeként értékelhető.

A filozófusként is számon tartott császár több alkalommal is megfordult a környéken, egyik ilyen látogatása alkalmával állíthatták fel szobrát a Duna menti limest őrző tábor szentélyében. A fennmaradt, másfélszeres életnagyságú császárportré egy ilyen szobor cserélhető fejrésze lehetett, és

eredetileg a szentély egyik fülkéjében állhatott, erre utal a hátsó rész kevésbé részletes kimunkálása. A szobrász a császárt a 2. században megszokott, a görög filozófusokra jellemző hajviselettel ábrázolta, amihez hozzátartozott a csigákba rendezett szakáll, láthatóan itt nem a győztes hadvezér, hanem a filozófus bemutatása volt a fő cél. A tábor a népvándorlás viharaiiban megsemmisült, a szentély leégett, a portré pedig másfél ezer év rejtőzködött.

Pannóniában Attila hunjai söpörték el a római fennhatóságot, akik 433–455 között birtokba is vették a területet. Ebből az időből származik az 1900-ban szőlőforgatás közben Üszögpusztán fellelt fejedelmi sírlelet, ami szintén páratlan a maga nemében. Mivel semmilyen csontot nem találtak mellette, ahogyan égésre utaló nyomok sem voltak, így több kérdés is nyitva áll. A kard aranylemez borítása, a vékony aranylemezekkel borított, használatra alkalmatlan reflexj, a háro-

A ZSIBÓT-DOMOLOSPUSZTÁN
TALÁLT NAGYMÉRETŰ CSAT

mélú nyílhegyek, a gazdag aranyozású zabla és nyereg, valamint a fejkantár levél és félhold alakú csüngődíszei azonban kétséget kizárólag hatalmi szimbólumnak is számítottak, így nem túlzás fejedelmi tárgyaknak azonosítani őket.

A hun birodalom bukása után rövid ideig a keleti gótok szállásterülete volt. Az ő emléküket őrzi a Zsibót-Domolospusztán talált női sír, ahol a fiatalon elhunyt asszony mellett arany fülbevalók, ékköves fibulapár, egy nagyméretű csat és ezüst karperecek voltak. Az ékszerek görög mesterektől tanult germán ötvösök műhelyeiben készültek, művészi kidolgozással. Az asszony koponyáját már csecsemőkorában erős kötésekkel, mesterségesen hosszúkárra alakították, ez a szokás hun közvetítéssel terjedt el Ázsiából. Mára ennyi maradt az egykor oly csodálva retteggett hun és gót birodalomból, de a jelenleg tartó felújítások után érdemes lesz felkeresni a kiállítást, hogy gyönyörködhessünk kincseinkben.

LEJEGYEZTE: DR. VARGA SZABOLCS

A FOTÓKAT A JANUS PANNONIUS MÚZEUM
BOCSÁTOTTA RENDELKEZÉSÜNKRE

AZ ÜSZÖGPUSZTÁN FELTÁRT FEJEDELMI SÍRLELET NÉHÁNY BECES DARABJA